

ПОД ОВИМ ЗНАКОМ
БЕШ ПОБЕДИТИ
МИЛАНСКИ ЕДИКТ
313 – 2013, СРБИЈА

IN HOC SIGNO
VINCES
EDICT OF MILAN
313 – 2013, SERBIA

Двеста година од рођења Петра II Петровића Његоша

*“Благо томе, ко довијек живи,
Имао се раишта и родити”*

(Г.В.)

“Владика Његош означава велики празник у животу Српства. Он стоји усамљен међу осталим знаменитим Србима, без предходника и без следбеника.

Његов једини предходник јесте донекле велика душа српског народа, изражена у народној поезији. Место следбеника он има много поштовалаца, који му се диве или зато што појимају његову величину, или, у већини случајева, само зато што предосећају грандиозне размере те величине. Пустимо, читаоче, у мислима својим, нека поред нас прођу сви они Срби, које ми називамо знаменитим. (То је, истина, велика претензија: ми нисмо увек достојни, да нам велики луди чине толику почаст и пролазе поред нас. Но не узтежимо се од тога; мисли је дозвољена и немислива слобода. Зар ми често у мислима својим не низводимо анђеле Божје, да поред нас у свом сјају своје поралзе?)

Пролази ли поред нас Доситеј, ми ћемо га радосно поздравити и молити, да нам каже што год “полезно или забавно” из свога богатог искуства.

Пролази ли Вук, и њега ћемо први ми ословити без устезања и похвалићемо његову скупљачку ревност и његову веру у граматiku.

Пролази ли Јакшић, ми можемо слободно запалити цигару и поручити вина. Он нам извесно неће замерити. Можемо и викати и плакати с’ њим.

Змају ћемо се љубазно поклонити и рећи, да нас његова Певанија чини бољим лудима.

Са оштроумним аристократом Недићем можемо доћи у крупну препирку око књижевног укуса и “гомиле”.

ПОД ОВИМ ЗНАКОМ
ЂЕШ ПОБЕДИТИ
МИЛАНСКИ ЕДИКТ
313 – 2013, СРБИЈА

IN HOC SIGNO
VINCES
EDICT OF MILAN
313 – 2013, SERBIA

Но кад поред нас буде пролазио владика Раде, ми ћемо морати, читаоче, заћутати и устати. Заћутати – јер ко би од нас могао наћи за њ' подесну поздравну реч у моменту, кад нас он са висине своје фигуре погледа својим као дубина морска тамним очима?

Устати – јер како да седимо јер смо малени пред њим и кад устанемо?

И кад он буде прошао мимо нас, наш поглед ће га још дуго пратити, тако, да ће многе велике сени, које њему буду следовале, остати од нас незапажене...

... Оно што сам ја желео овом књигом дати читаоцу, то није једно дело о Његошу, но једна слика душе Његошеве, то није докуменат о великом владици, но опис једне туђе душевне драме, у коју се човек сам уживи, тако, да је тиме и сам својим јунаком преживи. Ја нисам имао намеру да пишем "објективно" о Његошу но баш "субјективно". То јест, ја сам се трудио, да се савршено пренесем у свог јунака, да тако рећи оваплотим његову душу у себи, да се идентификујем с' њим у свакој ситуацији живота, и да онда мислим, осећам и говорим као он. Мени није било до критике Његошеве мисли, но само до проналаска, дохватања, систематске конструкције и слике његове мисли. Није ми било до насилног категорисања и квалификовања његових осећања, но пре свега до сопственог преживљења тих осећања. Потребно је, увек је веома потребно за сваког човека, удубити се у душевни живот других људи.

Човеку се на тај начин, боље и на који други, шири ум и срце; човек се тако научи да разуме и љуби друге људе; и најзад, само тако живот остаје за човека вазда интересантан....

... У новој српској историји нема личности, која би се у погледу религиозности могла и издалека равнати с' Његошем. Та реткост у високо религиозним људима, нарочито међу књижевницима, и дала је повода неким словенским путописцима да тврде, да су Срби нерелигиознији народ од других народа. У самој ствари српски народ није ни више ни мање религиозан од других хришћанских народа његове културе; но српски народ, као и сви народи уопште, има врло мало правих, надахнутих, религиозних људи. Ови су осталом најрећи људи на свету. Карлејл и Емерсон, Ламартин и Достојевски спадају у ове најређе људе, или, са још њих немного, чине ове најређе људе у целом прошлом столећу.

Ми Срби имамо Његоша. Он је један, но и један он је у стању да својом високом и широком религиозношћу демантује мишљење о нерелигиозности нашег народа. Јер ма колико да су велики људи самобитни, не може се ипак одрећи, да они ма у којој мери не репрезентују душу онога народа, у коме су рођени...

... С Његошем смо се доцније упознали. Он није за сувише рану младост. Јер сем ствари "полезних и забавних" он зна и хоће нескривено да каже и ствари страшне, којима је овај свет испуњен. Праотац Јаков рвао је се само једну ноћ с' Богом; владика Раде је се рвао са свим силама овога света, и то не једну ноћ, но цео један век. И као стари ратник, при том и песник, опева он нама своје многе борбе, револтирајући или резигнирајући нас, храбрећи или страшећи, но у сваком случају узвишујући и на висини подржавајући нас...

ПОД ОВИМ ЗНАКОМ
ЋЕШ ПОБЕДИТИ
МИЛАНСКИ ЕДИКТ
313 – 2013, СРБИЈА

IN HOC SIGNO
VINCES
EDICT OF MILAN
313 – 2013, SERBIA

Големски сабор културе

ГОДИНА
ОД РОЂЕЊА
ЊЕГОША

Округли сто:
Митрополит Андријасије
Владика Стефане
академик Матија Бећковић
проф. др Мило Јукић
проф. др Данило Зечевић
проф. др Часлав Копревица
д-р др Бојан Радовић
д-р др Душан Кривошеја
субота 24. август 2013.
11:00 до 14:00

Академија:
Београд проф. др Мило Павловић
Културно-научна програма
субота 24. август 2013.
20:00

Парохијски дом Св. Василија Острошког
Добравошки!

ЊЕГОШ ДАНАС

... Кад се с' Његошем удружимо, тад морамо убрзати кораке, јер с' њим имамо исто време да пређемо много више. По неравном и врлетном путу Његош нас води; ужасни су кораци његови: он корача с' планине на планину, са звезде на звезду. Ми имамо на путу с' њим да посрћемо и падамо и знојимо се. Кроз најтамније дубине живота Његош нас води, кроз злочесте дубине, које се мефистофелски смеју суверенству нашег здравог разума. Он нас пење на висину, одакле се виде све лепоте овог света; но он нас не оставља дуго ни у једној илузији: пред нашим очима он диже прекрасни плашт света и

открива нам тад и његову очајну наготу. И на овом врлетном путу, идући за Његошем, постајемо религиозни. И то нам је награда за труд.

Ко по својој природи није религиозан а желео би сазнати, шта то значи бити религиозан, тај ће најбоље учинити, да се постара те да проучи и преживи, уколико му је то највише могуће, душевну драму једног великог религиозног човека. Ја сам овим делом хтео указати на једног таквог...“

“...Херој је предмет зависти још и за то, што он вечито живи. Херој живи двојакном вечитошћу: земаљском и небесном. Његово име „на земљи царује“ као што му душа “на небу царује”. Његов живот је с' тога, премда “тежак венац”, ипак “воће слатко”, јер

“воскресења не бива без смрти”.

(Одломци из предговора књиге *Религија Његошева Светог епископа др Николаја Велимировића*, стр.11-18, издавач: Православна црквена општина Линц – Аустрија, 2002